ANALIZA STANU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI NA TERENIE GMINY WAŁBRZYCH -MIASTA NA PRAWACH POWIATU za 2024 r.

WAŁBRZYCH

Wałbrzych, kwiecień 2025 r.

SPIS TREŚCI

I. Wstęp 2
II. Możliwość przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych..... 3
III. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi 4
IV. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi..... 11
V. Liczba mieszkańców 13
VI. Właściciele nieruchomości, którzy nie zawarli umowy na odbieranie odpadów komunalnych, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach 14
VII. Ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy Wałbrzych 14
VIII. Ilość zmieszanych odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy Wałbrzych oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych oraz pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych..... 23
IX. Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych..... 23
X. Masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcania oraz stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy..... 25
XI. Zmiany w obowiązujących aktach prawa miejscowego..... 25
XII. Podsumowanie i wnioski 25

I. Wstęp

Na podstawie art. 9tb ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399), dokonuje się analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

Zgodnie z przywołanym powyżej przepisem analiza obejmuje następujące zagadnienia:

- możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych;
- potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi;
- koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- liczbę mieszkańców;
- liczbę właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12;
- ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy;
- ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych;
- uzyskane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych;
- masę odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcania oraz stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy.

Niniejsza analiza podlega publicznemu udostępnieniu na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu.

II. Możliwość przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych

Na terenie Gminy Wałbrzych istnieje możliwość przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych na instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów przy ul. Beethovena 43 w Wałbrzychu o statusie Instalacji Komunalnej.

Na terenie Gminy Wałbrzych istnieje również możliwość przetwarzania bioodpadów stanowiących odpady komunalne. Miejski Zakład Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Wałbrzychu decyzją Marszałka Województwa Dolnośląskiego nr DOW-S-V. 7222.69.2020.OT z dnia 26 lipca 2023 r. otrzymał pozwolenie zintegrowane na biologiczne przetwarzanie selektywnie zebranych bioodpadów wraz z innymi odpadami ulegającymi biodegradacji na instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów funkcjonującej na terenie instalacji gminnej przy ul. Beethovena w Wałbrzychu. Aktualnie MZUK Sp. z o. o. wciąż stara się o certyfikację Ministerstwa Rolnictwa. Odpady organiczne można przekształcić w kompost używany do nawożenia roślin ogrodowych i domowych.

Na terenie Gminy Wałbrzych nie ma możliwości przetwarzania pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych. Odpady te winny być zagospodarowane, zgodnie z zapisami Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego.

III. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi

Inwestycje związane z gospodarką odpadami komunalnymi zrealizowane w roku 2024 służą udoskonaleniu systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na obszarze gminy Wałbrzych. Instalacja Komunalna przy ul. Beethovena 43 to nowoczesny zakład segregacji i zagospodarowania

odpadów wyposażony w nowoczesną linię technologiczną do sortowania odpadów komunalnych. Instalacja może przetworzyć do 40 000 Mg/rok zmieszanych odpadów komunalnych i 10 000 Mg/rok odpadów komunalnych pochodzących ze zbiórki selektywnej. Instalacja posiada wymagane prawem wszystkie odbiory i pozwolenia.

Źródło: materiały własne; Instalacja Komunalna przy ul. Beethovena w Wałbrzychu

Źródło: materiały własne; Instalacja Komunalna przy ul. Beethovena w Wałbrzychu

PSZOKi

Przez cały 2024 r. na terenie gminy działały dwa punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych:

- przy ul. Stacyjnej - łatwo dostępny i często odwiedzany szczególnie przez mieszkańców części północnej miasta.

Źródło: materiały własne; PSZOK przy ul. Stacyjnej w Wałbrzychu

- przy ul. Beethovena 43 - zapewnia wygodny dostęp i możliwość pozbycia się odpadów problemowych dla mieszkańców z południowej części miasta.

Źródło: materiały własne; PSZOK przy ul. Beethovena w Wałbrzychu

Każdy z PSZOK-ów ma możliwość przyjęcia do 3000 Mg/rok odpadów komunalnych selektywnie zbieranych. Prowadzenie punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych powierzono MZUK Sp. z o. o. Punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOKi) są to miejsca, do których każdy mieszkaniec Wałbrzycha, może w ramach ponoszonej opłaty za odpady komunalne przekazywać odpady komunalne zbierane w sposób selektywny tj.

- papier i tekturę;
- metale;

- tworzywa sztuczne, opakowania z tworzyw sztucznych, w tym folia opakowaniowa, butelki PET, styropian opakowaniowy;
- szkło;
- odpady opakowaniowe wielomateriałowe;
- bioodpady, w tym trawa;
- przeterminowane leki;
- chemikalia i opakowania po chemikaliach;
- farby i opakowania po farbach;
- zużyte baterie i akumulatory;
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- meble i inne odpady wielkogabarytowe w ilości 2000 kg na rok na budynek jednorodzinny lub w przypadku zabudowy wielorodzinnej na lokal mieszkalny;
- odpady budowlane i rozbiórkowe pochodzące z gospodarstw domowych w ilości 600 kg na rok na budynek jednorodzinny lub w przypadku zabudowy wielorodzinnej na lokal mieszkalny ;
- zużyte opony w ilości 8 szt. na rok na budynek jednorodzinny lub w przypadku zabudowy wielorodzinnej na lokal mieszkalny;
- odpady odzieży i tekstyliów;
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych, w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek;
- drewno;
- odpady niebezpieczne powstające w gospodarstwie domowym.

KARTA E-PSZOK

Gmina Wałbrzych z początkiem stycznia 2024 r. wdrożyła nowy system mający na celu ułatwienie segregacji odpadów.

Nowy System, karta użytkownika E-PSZOK oraz aplikacja E-PSZOK WAŁBRZYCH to innowacyjne narzędzie wspomagające gospodarkę odpadami komunalnymi.

Cały system jest najnowocześniejszym narzędziem na rynku, które znacznie usprawni i pozwoli na efektywniejsze zarządzanie procesem pracy w Punktach Selektywnej Zbiórki Odpadów

Komunalnych.

System ten jest nie tylko nowoczesnym narzędziem dla mieszkańców Wałbrzycha, ale również kluczowym wsparciem dla administratorów systemów gospodarki odpadami. Dzięki skanowaniu kart identyfikacyjnych, pełnej kontroli nad procesem oraz elastycznemu raportowaniu, system ten stał się nowoczesnym i przydatnym narzędziem w zarządzaniu odpadami.

Źródło: materiały własne; Karta użytkownika PSZOK

System opiera się na skanowaniu kart przypisanych do deklaracji opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. To nie tylko ułatwia pracę personelowi PSZOK, ale również zapewnia pełną kontrolę administratorowi systemu nad ilością i pochodzeniem odbieranych odpadów przyjmowanych w PSZOK oraz ich źródle pochodzenia. Pozwala na elastyczne raportowanie wszystkich działań odbywających się w Punktach Selektywnej Zbiórki Odpadów.

Z wdrożonego Systemu skorzystali również mieszkańcy, którzy poprzez kartę nie muszą każdorazowo wykonywać niepotrzebnej „papierkowej roboty" związanej z wypełnianiem formularza z oświadczeniem o oddawanych odpadach oraz mają pełną kontrolę nad ilościami i rodzajami odpadów, które dostarczają do PSZOK. System pozwala na śledzenie historii dostarczeń i wykorzystania limitów na bezpłatne oddanie odpadów w danym roku (limity wskazane powyżej). W przypadku przekroczenia rocznego limitu oddanie odpadów na PSZOK również jest możliwe, tyle że za wniesieniem dodatkowej opłaty.

E-PSZOK ma za zadanie „uszczelnić" system odpadowy w mieście Wałbrzych, dzięki czemu skorzystają wszyscy mieszkańcy Wałbrzycha, ponieważ odpady pochodzące spoza miasta, a także od podmiotów nieuprawnionych (firmy prowadzące działalność gospodarczą nie będące w „systemie odpadowym" tj. nie płacące opłaty za odpady) nie zostaną przyjęte na PSZOKu a co za tym idzie odprowadzane przez mieszkańców opłaty za odpady nie będą ponoszone na utylizację „cudzych odpadów".

Karta użytkownika E-PSZOK jest kompatybilna z aplikacją E-PSZOK Wałbrzych, co zapewnia pełną spójność w zarządzaniu odpadami. Aplikacja, ma na celu ułatwić segregację poprzez informację o zasadach segregacji oraz wyszukiwarkę odpadów, w której można sprawdzić co gdzie wyrzucić. Poprzez indywidualne dostosowanie harmonogramu wywozu dla każdego mieszkania z powiadomieniem kiedy i jakie odpady będą odbierane.

Żeby uzyskać kartę E-PSZOK należy udać się do Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu, ul. Matejki 1, pok. nr 15-16 (parter).

W 2024 roku wydano łącznie **8 723 kart E-PSZOK.**

BOKSY

W 2024 roku kontynuowano kompleksowe zadanie polegające na systematycznej budowie ogrodzeń pojemników do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (boksów). W 2024 r. Miejski Zakład Usług Komunalnych Sp. z o. o. wykonał budowę 25 boksów na pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych za łączną kwotę 596 871,92 zł (tabela poniżej):

Wyszczególnienie	Data protokołu odbioru
Niepodległości 118 dz. nr 13/8 Obręb nr 39 Podgórze	16.02.2024
Batorego 72 dz. nr 103 Obręb 20 Stary Zdrój	16.02.2024
Palisadowa 28 dz. nr 87/6 Obręb 47 Podzamcze	16.02.2024
Parking między Grodzką a Hetmańską dz. nr 175/4 Obręb 47 Podzamcze	16.02.2024
Spacerowa 62 dz. nr 309 Obręb 15 Konradów	16.02.2024
11 Listopada 74-80 dz. nr 349/1, Obręb nr 20 Stary Zdrój	19.06.2024
Osiedle Górnicze 11-13 dz. nr 125/26 Obręb nr 36 Rusinowa	19.06.2024
Osiedle Górnicze 19 dz. nr 122/8 Obręb nr 36 Rusinowa	19.06.2024
Orłowicza 94 dz. nr 225 Obręb nr 13 Piaskowa Góra	31.07.2024
Jagiellońska 11-13a dz. nr 57/35 Obręb nr 33 Podgórze	31.07.2024

Wiosenna-Bystrzycka dz. nr 15/2 Obręb nr 37 Rusinowa	31.07.2024
Boya-Żeleńskiego dz. nr 274/1,266/2 Obręb nr 5 Piaskowa Góra	31.07.2024
Okrzei dz. nr 35/4 Obręb nr 33 Podgórze	27.08.2024
Kraka 36 dz. nr 274/82 Obręb nr 19 Stary Zdrój	27.08.2024
Świdnicka dz. nr 203/3 Obręb nr 33 Podgórze	27.08.2024
Kątowa dz. nr 128/2 Obręb nr 14 Biały Kamień	15.10.2024
Nałkowskiej 19 dz. nr 431/22,431/4 Obręb nr 6 Piaskowa Góra	15.10.2024
Nowy Dom dz. nr 155, Obręb nr 39 Podgórze	02.12.2024
Kaszubska 5 dz. nr 638/2, Obręb nr 33 Podgórze	02.12.2024
Przeskok 3 dz. nr 722/12, Obręb nr 33 Podgórze	02.12.2024
Gajcego 13 dz. nr 27/6, Obręb nr 32 Piaskowa Góra nr 6	02.12.2024
Judyma 1 dz. nr 209/4, Obręb nr 5 Piaskowa Góra	02.12.2024
Zygmunta Krasińskiego 20 dz. nr 89/1, Obręb nr 6 Piaskowa Góra	9.12.2024
Wyszyńskiego 14 dz. nr 27/6, Obręb nr 32 Piaskowa Góra 6	9.12.2024
Żeromskiego – Gedymina dz. nr 219/2, Obręb nr 19 Stary Zdrój	9.12.2024

W 2025 roku planowana jest budowa kolejnych boksów na łączną kwotę 1 000 000,00 zł, również po uzyskaniu wszystkich stosownych zgód w strefie konserwatorskiej.

Źródło: materiały własne; Przykładowy boks wybudowany w 2024 r. przez MZUK Sp. z o. o.

Wobec dalszych potrzeb i chęci rozwoju swojej działalności w zakresie gospodarki odpadami, MZUK Sp. z o. o. planuje w perspektywie najbliższych lat rozbudowę zakładu przy ul. Beethovena 43 o wybudowanie:

- znacznie większej instalacji do kompostowania bioodpadów,
- instalacji do doczyszczania szkła, papieru i innych odpadów,
- instalacji do przetwarzania odpadów wielkogabarytowych.

IV. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Średni miesięczny koszt usług odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych pochodzących z terenu gminy Wałbrzych w 2024 r. (tj. koszty odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych) wyniósł **2 688 165,44 zł.**

Całkowity poniesiony koszt świadczenia usług odbierania i zagospodarowania odpadów w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. to **32 257 985,27 zł**. Zestawienie prezentuje tabela nr 1.

W porównaniu do 2023 r. wydatki na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych w 2024 r. **wzrosły o 3 895 489,69 zł**, co przede wszystkim spowodowane było:

-znaczącym zwiększeniem ceny za zagospodarowanie tzw. „nadsita" -odpadu 19 12 12;

- ciągłym wzrostem stawki opłaty za korzystanie ze środowiska za składowanie odpadów-

tzw. „opłaty marszałkowskiej";

-rosnącymi kosztami pracy, paliwa, sytuacji gospodarczej w Polsce;

-podniesieniem minimalnego ustawowego poziomu wynagrodzenia pracowników (do 4300 zł brutto);

- zwiększeniem ilości przetwarzanych na instalacji odpadów.

Tabela 1. Koszty poniesione na odbieranie, odzysk, recykling i unieszkodliwianie odpadów komunalnych w 2022-2024r.

Okres	Koszt poniesiony zł		
	2022	2023	2024
1 miesiąc	**1 879 198,88 zł**	**2 365 155,90 zł**	**2 688 165,44 zł**
1 rok	**22 550 386,61 zł**	**28 381 870,78 zł**	**32 257 985,27 zł**

Źródło:materiały własne

Dodatkowymi kosztami jakie ponosi gmina w związku z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi są:

- ✔ koszty administracyjne – 1 147 162,12 zł;
- ✔ koszty funkcjonowania dwóch Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych przy ul. Beethovena oraz przy ul. Stacyjnej- łącznie 3 469 435,25 zł;
- ✔ koszty obsługi i odbioru przeterminowanych leków z aptek na terenie miasta w wysokości - 19 375,20 zł;
- ✔ koszt zorganizowania i wybudowania boksów do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych– 596 871,92 zł;
- ✔ koszt edukacji ekologicznej – 182 958,61 zł.

Otrzymano dotację z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w ramach zadań:

- „OZE-w trosce o planetę" w kwocie **17 765,39 zł** zgodnie z umową nr 1507/D/EE/WR/2023 z dnia 20 października 2023 r.
- „Segreguję, B(i)o warto!" w kwocie **7 625,00 zł**, nr umowy 1886/D/EE/WR/2024 z dnia 24 lipca 2024 r.

Łączne koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi poniesione przez gminę Wałbrzych w roku 2024 **wyniosły: 37 673 788,37 zł.** Zestawienie w/w kosztów prezentuje tabela 2.

Tabela 2. Koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Wałbrzycha w 2024 r.

Składniki kosztów systemu	Koszt [zł]
Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	32 257 985,27
Funkcjonowanie PSZOK	3 469 435,25
Odbiór przeterminowanych leków z aptek	19 375,20
Edukacja ekologiczna	182 958,61
Koszty administracyjne	1 147 162,12
Budowy boksów	596 871,92
Razem	**37 673 788,37**

Źródło: materiały własne

W roku 2024 wpływy z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi nie pokryły w całości kosztu funkcjonowania systemu. Różnica została sfinansowana ze środków pochodzących z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi z lat poprzednich.

DZIAŁANIA GMINY MAJĄCE NA CELU OPTYMALIZACJĘ KOSZTÓW

- Posiadanie własnej gminnej Instalacji Komunalnej
- Budowa farmy fotowoltaicznej
- Poprawa zasad segregacji tworzyw sztucznych i metali -butelki PET zbierane łącznie z pozostałymi tworzywami (optymalizacja tras, wygoda dla mieszkańców)
- Budowa boksów (ograniczenie strat ponoszonych w wyniku uszkodzeń pojemników i ewentualnych roszczeń od kierowców za uszkodzone pojazdy przy wichurach)
- Budowa bazy ze środków FST (koncentracja całości usług utrzymania miasta w jednym miejscu – optymalizacja tras, lepsza organizacja pracy kierowców, mniejsze koszty napraw)

Mając na uwadze ciągły wzrost kosztów oraz konieczność samofinansowania się systemu, przy prowadzonych ww. działaniach optymalizacyjnych zachodzi potrzeba, aby od 1 stycznia 2025 r. stawka opłaty od 1 mieszkańca za gospodarowanie odpadami komunalnymi uległa zmianie. Nowa stawka będzie wynosić 38 zł, co stanowi wzrost o zaledwie 9%.

Tabela 3. Zestawienie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz przypisów opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2022-2024 r.

Lata	Wartość faktur [zł]	Przypis opłaty [zł]
2022	26 326 024,27	29 914 428,08
2023	33 930 079,85	35 312 781,61
2024	37 673 788,37	35 011 383,15

V. Liczba mieszkańców

Według danych z Biura Ewidencji Ludności tut. Urzędu, na dzień 31.12.2024r. w Wałbrzychu zameldowanych było **90 007** mieszkańców. Dane te znacząco odbiegają od tych podawanych przez GUS. Wg GUS liczba ludności Wałbrzycha na dzień 31.12.2024 r. (opublikowane wg stanu na dzień 30.06.2024 r.) wynosiła **99 463** mieszkańców. Natomiast według danych z rejestru deklaracji, liczba mieszkańców wyniosła **81 813 .**

VI. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy na odbieranie odpadów komunalnych, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

Właściciele nieruchomości wyłączonych z systemu gospodarowania odpadami komunalnymi podlegają systematycznym kontrolom prowadzonym przez Straż Miejską na zlecenie Biura Zarządzania Gospodarką Komunalną.

W 2024 r. nie stwierdzono przypadków, w których gmina musiałaby podejmować działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, tj.

- organizować odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów na odbieranie odpadów komunalnych;
- wydawać decyzję ustalającą obowiązek uiszczania, wysokość, terminy uiszczania opłat oraz sposób i terminy udostępniania pojemników w celu odbierania odpadów od tych właścicieli.

VII. Ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy Wałbrzych

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych na terenie miasta Wałbrzycha w 2024 r., wyniosła:

- **34 153,14 Mg** - zgodnie ze złożonymi sprawozdaniami przez podmioty **odbierające** odpady komunalne;
- **2 444,2429 Mg** - ilość zebranych odpadów komunalnych w dwóch Punktach Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych;
- **78,0862 Mg - zebrane** odpady komunalne przez podmioty zbierające odpady komunalne;
- **1,971 Mg** - przeterminowane leki odebrane z aptek.

Po przeliczeniu wszystkich odebranych i zebranych odpadów komunalnych na dzień przygotowania analizy daje wynik **36 675,4691 Mg**, co w przybliżeniu daje **407 kg** rocznie na jednego mieszkańca. Do uzyskania wyniku została przyjęta liczba według danych z Biura Ewidencji Ludności tut. Urzędu, na dzień 31.12.2024 r. w Wałbrzychu tj. **90 007** mieszkańców.

W dalszym ciągu kontynuowano model systemu gospodarowania odpadami komunalnymi zakładający selektywną zbiórkę z podziałem na główne frakcje, takie jak: odpady zmieszane (pozostałe z wysegregowania innych frakcji), odpady opakowaniowe z papieru i tektury, odpady opakowaniowe ze szkła, bioodpady. Przy czym wprowadzono zmiany w zakresie segregacji tworzyw sztucznych, tj. od listopada 2024 r. butelki PET nie są zbierane oddzielnie. Odpad tej frakcji powinien trafić do pojemnika na metale i tworzywa sztuczne.

W ostatnim kwartale 2024 r. na terenie miasta Wałbrzycha zostały dodatkowo rozstawione pojemniki na tekstylia i zużytą odzież. Zgodnie z przepisami ogólnokrajowymi została wprowadzona obowiązkowa selektywna zbiórka również tej frakcji odpadów.

Na terenie miasta wciąż funkcjonują dwa nowoczesne Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) przy ul. Stacyjnej oraz przy ul. Beethovena, gdzie mieszkańcy mogą oddawać odpady wielkogabarytowe, zużyte opony oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny. Wobec powyższego w 2024 r., wzorem lat poprzednich, nie została przeprowadzona akcja zbierania odpadów wielkogabarytowych w formie wystawki, tzw. akcja „Wywalamy graty z chaty".

Utrzymane natomiast zostały kwartalne zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego bezpośrednio od mieszkańców oraz poświąteczna zbiórka choinek.

W roku 2024 gmina Wałbrzych kontynuowała współpracę z firmą MB Recycling Sp. z o. o.,

na mocy której na terenie miasta ustawiono 16 specjalistycznych czerwonych pojemników do zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego tzw. elektryczne śmieci.

W 2024 r. zebrano w pojemnikach **32,214 Mg odpadów (z czego 4,8 % stanowiły baterie).**

Ilość poszczególnych frakcji odpadów odebranych z terenu miasta Wałbrzycha w 2023 i 2024 r.- bezpośrednio od właścicieli oraz z punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych- w podziale na rodzaje odpadów wg kodów prezentuje tabela 4.

Tabela 4. Ilość poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych odebranych od właścicieli nieruchomości z terenu gminy Wałbrzych oraz zebranych w PSZOKach w 2023 i 2024 r.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu wg kodu	Ilość [Mg]			
		Odebrane od właścicieli z terenu nieruchomości		Zebrane w PSZOK	
		2023	2024	2023	2024
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	25 048,78	25 136,598	0,00	0,00
15 01 06	Pozostałe odpady opakowaniowe	3 831,87	3 890,725	0,00	0,00
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	678,45	718,94	38, 91	20,8872
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	1 230,38	1 388,555	54,39	47,782
15 01 07	Opakowania ze szkła	1 338,86	1 318,69	8,66	5,3474
15 01 10*	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone	0,00	0,00	18, 23	19,6546
20 01 01	Papier i tektura	0,00	0,482	0,00	0,00
20 01 02	Szkło	0,00	0,579	0,08	0,00
20 01 39	Tworzywa sztuczne	0,00	1,409	0,00	0,00

20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	688,08	1 697,162	476,56	314,168
20 01 33*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz baterie niesortowane i akumulatory zawierające te baterie	0,00	0,00	1,14	1,03
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,00	0,00	0,00	0,00
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,00	0,00	82,52	80,3974
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	0,00	0,00	59,87	39,8677
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	2,45	0,00	1 607,12	1774,755
16 01 03	Zużyte opony	0,00	0,00	147,54	134,599
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,00	0,00	0,35	0,2058
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,00	0,00	0,08	0,2514
20 01 10	Odzież	0,00	0,00	0,00	4,1974
20 01 11	Tekstylia	0,00	0,00	0,00	1,1
Łącznie [Mg]		**32 818,87**	**34 153,14**	**2 495,45**	**2 444,2429**

Źródło: sprawozdania i informacje podmiotów odbierających odpady od właścicieli nieruchomości na terenie gminy Wałbrzych

W porównaniu do 2023 r. **wzrosła** ilość odbieranych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości objętych gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Przy czym wzrost ten spowodowany jest przede wszystkim wzrostem ilości odpadów selektywnie zebranych, w tym o wiele skuteczniejszą zbiórką bioodpadów (przy każdej nieruchomości jednorodzinnej ustawiono końcem 2023 pojemnik na bioodpady).

Działania edukacyjne prowadzone w 2024 r.

Edukacja ekologiczna w zakresie prawidłowej segregacji bioodpadów

W miesiącach od kwietnia do końca maja 2024 roku we wszystkich szkołach podstawowych w Wałbrzychu, w klasach I-III został przeprowadzony cykl warsztatów ekologicznych pod hasłem ***„ Segreguję, B(I)O warto!".*** Tematyka zajęć obejmowała zagadnienia związane z gospodarką odpadami organicznymi. Zwrócono uwagę na szereg zmian klimatycznych, których powodem jest m.in. nieumiejętne postępowanie z odpadami, które w powolnym rozkładzie na składowiskach są źródłem gazów cieplarnianych, a odpowiednio zagospodarowane mogą być naturalnie wkomponowane w obieg przyrody. Zwrócono uwagę uczestników, że jednym ze sposobów przeciwdziałania globalnemu ociepleniu jest sadzenie drzew, krzewów, łąk kwietnych.

Prowadzący przeczytał dzieciom opowiadanie o małym Tymku, który z tatą zakładał w ogródku kompostownik. Po wysłuchaniu historyjki dzieci mogły zapoznać się z przyniesionym przez prelegenta przenośnym wermi – kompostownikiem. Nauczyciel pokazał jak wygląda próchnicza ziemia z kompostownika i obiecał, że na końcu lekcji zostanie ona wykorzystana w części warsztatowej. W kolejnej części lekcji przeprowadzono krótką prezentację multimedialną ukazującą potrzebę poprawnej segregacji odpadów BIO, z podziałem na te, które można wyrzucać do brązowych pojemników i te, które absolutnie nie mogą tam trafić. Pokazano co dzieje się z bioodpadami w mieście Wałbrzych gdzie trafiają i jak są zagospodarowywane.

Wyodrębniono etapy i omówiono podstawowe zasady kompostowania. Wspomniano również o możliwości produkcji z odpadów kuchennych energii w postaci BIOGAZU i wykorzystaniu masy pofermentacyjnej, jako nawozu na pola. W ramach przerywnika uczniowie oglądali bajkę z serii *„ Śniegusie ratują planetę, - Co to jest kompostowanie?"* na koniec bajki było pytanie dot. kompostowania. Na zakończenie dzieci dowiedziały się kilku ciekawostek o życiu dżdżownic – ważnych stworzeń, które pomagają przetwarzać resztki organiczne w wartościowy nawóz, zwany „ złotem ogrodników". Następnie uczniowie, w ramach utrwalenia zdobytych wiadomości,

rozwiązywali wspólnie krzyżówkę, wykorzystując zdobyte wcześniej informacje z wysłuchanego wcześniej opowiadania. Na zakończenie lekcji uczestnicy wykonali z przyniesionego kompostu bomby kwietne, wykorzystując do tego nasiona kwiatów miododajnych. Obiecali, że w wolnej chwili z wychowawcą pójdą „zbombardować" tereny niekoszone w Wałbrzychu i tym samym spowodują, że żadna pszczółka w mieście nie będzie narzekała na brak pożytku.

Głównym celem zajęć było podniesienie wiedzy w zakresie gospodarki odpadami organicznymi. Duży nacisk położono na to, by uczniowie zrozumieli, iż nadmierna ilość składowisk prowadzi do niekorzystnych zmian klimatycznych i pogorszenie naszego komfortu życia na ziemi. Kryzys klimatyczny „puka" do drzwi i niewielu z nas zdaje sobie z tego sprawę, dlatego musimy wrócić do korzeni, czyli najstarszej formy recyklingu jaką jest kompostowanie.

Zajęcia przeprowadzone zostały we wszystkich wałbrzyskich szkołach podstawowych. Łącznie w warsztatach uczestniczyło 1806 uczniów klas I-III. Uczniowie chętnie współpracowali z prowadzącym warsztaty, z zaciekawieniem oglądali przyniesiony kompostownik. W toku zajęć osiągnięto cele założone w projekcie, ale również udało się wyczulić uczestników na potrzebę zmiany.

Oprócz warsztatów szkolnych zorganizowano trzy spotkania dla dorosłych mieszkańców Wałbrzycha w 2 lokalnych kawiarenkach i jedno spotkanie w Radzie Wspólnoty Samorządowej, w których łącznie uczestniczyło 60 osób. Po części teoretycznej, uczestnicy żywo dyskutowali o sytuacjo odpadowej w Polsce, o cieniach i blaskach kompostowania oraz problemach związanych z segregowaniem frakcji BIO szczególnie na dużych osiedlach mieszkaniowych.

Źródło: materiały własne:Warsztaty ekologiczne „ Segreguję, B(I)O warto!"

Kampania edukacyjna w zakresie właściwej segregacji odpadów komunalnych

W roku 2024 podobnie jak w latach ubiegłych edukowano mieszkańców w zakresie właściwej segregacji odpadów komunalnych. Segregacja odpadów stanowi pierwszy krok w procesie recyklingu, a jej prawidłowe przeprowadzenie ma istotny wpływ na dalszy los zużytych materiałów, takich jak opakowania. Odpowiednia segregacja zapewnia, że zużyte materiały mogą zostać poddane recyklingowi i przemienić się w nowe produkty, zamiast trafiać na składowisko.

W okresie od października do połowy grudnia 2024 roku w szkołach podstawowych jak i innych placówkach w Wałbrzychu przeprowadzono cykl warsztatów ekologicznych, których celem było podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców miasta. Warsztaty odbywały się pod hasłem ***„Okaż kulturę – chroń naturę!"*** i obejmowały zagadnienia związane z gospodarką odpadami, uwzględniając zmiany, które wejdą w życie w Polsce od stycznia 2025 roku.

W trakcie zajęć poruszono temat skali zjawiska zaśmiecania, wskazując, że ludzie nie tylko śmiecą w przestrzeni domowej, szkolnej czy publicznej, ale również w miejscach naturalnych, takich jak góry, lasy czy morza. Podkreślano również tragiczne skutki zaśmiecania środowiska takie jak śmiertelne zagrożenie dla zwierząt oraz negatywny wpływ na bioróżnorodność. W szczególności zwrócono uwagę na problem mikroplastiku, który przenika do środowiska i ma wpływ na życie zwierząt oraz zdrowie ludzi.

Prowadzący warsztaty przeprowadził quiz, który sprawdził umiejętność poprawnej segregacji odpadów, zwracając uwagę na konieczność opróżniania opakowań przed ich wyrzuceniem oraz na szczegóły dotyczące odkręcania metalowych nakrętek i nieumieszczania surowców mokrych lub tłustych w frakcji papierowej. Uczulono również na konieczność segregowania odpadów w odpowiednich pojemnikach, w tym na niedopuszczalność wrzucania odpadów zwierzęcych do frakcji BIO, a także unikania używania plastikowych worków do bioodpadów. Zwrócono uwagę na znaczenie zapobiegania powstawaniu odpadów poprzez wielokrotne używanie przedmiotów, ich naprawianie oraz wybór opakowań, które nadają się do recyklingu lub są biodegradowalne.

W drugiej części warsztatów omówiono proces recyklingu papieru, wskazując na jego długą historię w Polsce. Uczestnicy warsztatów wykonali papier czerpany, który po wysuszeniu posłużył do tworzenia m.in. kartek świątecznych.

Warsztaty zostały przeprowadzone we wszystkich publicznych szkołach podstawowych

w Wałbrzychu, a w zajęciach wzięło udział ok. 1383 uczniów. Uczniowie wykazali duże zainteresowanie tematyką warsztatów, aktywnie uczestniczyli w quizie oraz z zaangażowaniem wykonali papier czerpany. Wykorzystali go do tworzenia kreatywnych kartek, włączając różne techniki plastyczne. Warsztaty pozwoliły nie tylko osiągnąć cele edukacyjne, ale również uczulić uczestników na potrzebę zmiany w podejściu do segregacji odpadów oraz promować ekologiczny styl życia, w tym odpowiedzialne podejście do konsumpcji i produkcji odpadów.

Oprócz warsztatów szkolnych, zorganizowano także spotkania dla dorosłych i nastoletnich mieszkańców Wałbrzycha, w których uczestniczyło ok. 388 osób. Po części teoretycznej, uczestnicy aktywnie dyskutowali na temat sytuacji odpadowej w Polsce, wyzwań związanych z recyklingiem oraz problemów segregacji odpadów w dużych osiedlach mieszkaniowych.

Źródło: materiały własne:Warsztaty ekologiczne „Okaż kulturę – chroń naturę!"

Akcja ekologiczna polegająca na zbiórce zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego

Dążąc do zwiększenia efektywności zbiórki elektroodpadów, w 2024 r., podobnie jak w latach ubiegłych, przeprowadzono akcję ekologiczną polegającą na zbiórce zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Zakres działań obejmował uruchomienie dwóch stacjonarnych punktów zbiórki elektroodpadów na terenie miasta Wałbrzycha oraz indywidualne odbiory bezpośrednio z domu. Akcja organizowana 4 razy w roku w miesiącach: marzec, czerwiec, wrzesień, grudzień. W ramach akcji zorganizowane zostały stoiska dla dzieci i dorosłych, których celem było pogłębienie świadomości mieszkańców miasta Wałbrzycha nt. zasad gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie selektywnej zbiórki surowców.

VIII. Ilość zmieszanych odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy Wałbrzych oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych oraz pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych

Tabela 5.

	Ilość [Mg]
Zmieszane odpady komunalne	25 136,598
Bioodpady (włącznie z PSZOK)	2011,33
Pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczone do składowania	0,00
Pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych:	
frakcja 0-88 mm (kod odpadu 19 05 03, 19 05 99)	2544,9359
frakcja powyżej 80 mm (kod odpadu 19 12 12)	809,5760

IX. Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych w 2024 roku, określony w ustawie wynosi 45% wagowo. Osiągnięty przez Gminę Wałbrzych poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych w 2024 roku **wyniósł zaledwie 24,95 %.**

Tabela nr 6. Poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych

Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu [%]**				
	2021	2022	**2023**	**2024**
Wymagany	20	25	35	**45**
Osiągnięty przez gminę Wałbrzych *	22,59	17	17,09	**24,95**

**Źródło: sprawozdania podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości składane w latach 2021-2024*

Aktualne przepisy prawa nie określają, jaki w roku 2024 musi zostać osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji. W 2024 roku gmina Wałbrzych osiągnęła poziom ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania na **poziomie 2,55 %.**

Tabela nr 7. Poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. [%]- lata 2021-2023.

Rok	2021	2022	2023	2024
Poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. [%]				
Dopuszczalny	Nie określono	Nie określono	Nie określono	Nie określono
Osiągnięty przez gminę Wałbrzych *	7,68	1,13	3,28	2,55

**Źródło: sprawozdania podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości składane w latach 2021-2024*

Powyższe wyniki są dowodem na to, że system gospodarowania odpadami komunalnymi pomimo intensywnej kampanii edukacyjnej nie przyniósł w 2024 roku zamierzonych efektów. Jedną z przyczyn braku osiągnięcia wymaganego poziomu recyklingu była niewystarczająca ilość i jakość odpadów frakcji papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz bioodpadów odebranych i zebranych selektywnie, spowodowana ich niewystarczającą segregacją "u źródła".

X. Masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcania oraz stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy

Łączna masa odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania odpadów w 2024 roku wyniosła 7,3030 Mg. Stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy wynosi 0,02 %.

XI. Zmiany w obowiązujących aktach prawa miejscowego.

W 2024 r. zmieniono następujące uchwały:

UCHWAŁA NR IV/30/24 RADY MIEJSKIEJ WAŁBRZYCHA z dnia 16 lipca 2024 r. zmieniająca uchwałę nr LXXIII/744/23 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 28 listopada 2023 r. w sprawie rodzajów dodatkowych usług świadczonych przez Gminę Wałbrzych w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych

UCHWAŁA NR VII/51/24 RADY MIEJSKIEJ WAŁBRZYCHA z dnia 24 września 2024 r. zmieniająca uchwałę nr XXIX/314/20 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Wałbrzych

UCHWAŁA NR VII/52/24 RADY MIEJSKIEJ WAŁBRZYCHA z dnia 24 września 2024 r. zmieniająca uchwałę nr XXIX/315/20 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów

UCHWAŁA NR IX/70/24 RADY MIEJSKIEJ WAŁBRZYCHA z dnia 26 listopada 2024 r. w sprawie wyboru metody opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalania wysokości stawki tej opłaty

UCHWAŁA NR IX/71/24 RADY MIEJSKIEJ WAŁBRZYCHA z dnia 26 listopada 2024 r. w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi

XII. Podsumowanie i wnioski

Gmina Wałbrzych nie osiągnęła wymaganych przez Unię Europejską poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy. Na podstawie zebranych od podmiotów odbierających odpady danych można jednoznacznie stwierdzić, że do systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy muszą zostać wprowadzone dodatkowe elementy, które zapewnią osiągnięcie w kolejnych latach ustawowych poziomów recyklingu i ponownego użycia. W 2025 roku jednym z priorytetów będzie dalsze usprawnienie selektywnej zbiórki bioodpadów, które stanowią znaczną część wszystkich wytworzonych odpadów.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na fakt, że ze względu na fakt, iż miasto Wałbrzych zostało objęte stanem klęski żywiołowej ze względu na wystąpienie we wrześniu 2024 r. powodzi, osiągnięcie wymaganych poziomów było obarczone dużym ryzykiem niepowodzenia, co zauważył

również ustawodawca wprowadzając przepisy zakazujące nakładania kar pieniężnych za brak wykonania powyższego obowiązku za lata 2024 i 2025.

Gmina w zamian za uiszczoną przez właścicieli nieruchomości opłatę odbierała każdą wytworzoną przez nich ilość odpadów komunalnych zmieszanych oraz zbieranych w sposób selektywny, tj. szkła, papieru, metalu, tworzyw sztucznych, bioodpadów. Wszystkie nieruchomości korzystają z pojemników ustawionych w tzw. gniazdach na terenie miasta Wałbrzycha. Ponadto, dzięki funkcjonowaniu dwóch Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów, mieszkańcy Gminy Wałbrzych mieli dodatkową możliwość oddania odpadów problemowych.

Priorytetowym przedsięwzięciem gminy Wałbrzych w roku 2024 było usprawnianie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w głównej mierze poprzez intensywną edukację ekologiczną mieszkańców oraz edukację przeprowadzoną w placówkach oświatowych.

Wszystkie informacje dot. zmian w systemie gospodarki odpadami komunalnymi przekazywane są mieszkańcom Gminy Wałbrzych na bieżąco za pośrednictwem portali internetowych, poprzez lokalne media oraz stronę internetową www.rewolucjasmieciowa.walbrzych.eu.

Głównym zadaniem Gminy Wałbrzych na kolejne lata będzie dalsze uświadamianie mieszkańców gminy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w celu dokonywania świadomych, racjonalnych wyborów konsumpcyjnych co wiąże się z ograniczeniem ilości wytwarzanych odpadów komunalnych oraz prowadzeniem prawidłowej segregacji odpadów komunalnych w celu osiągnięcia określonych przez Unię Europejską poziomów ponownego przygotowania do użycia i recyklingu odpadów.

Gmina planuje dalsze doskonalenie i dostosowywanie systemu do obowiązujących przepisów prawnych.

Sporządziła:
M. Mirek e-mail: m.mirek@um.walbrzych.pl, tel. 74 66 55 220
Sprawdziła:
A. Więckiewicz e-mail: a.wieckiewicz@um.walbrzych.p, tel. 74 66 55 329

Prezydent
Miasta Wałbrzycha
Roman Szełemej

Biuro Zarządzania Gospodarką Komunalną
KIEROWNIK
Agnieszka Więckiewicz